

Rozwój poczty i telegrafów w okręgu bydgoskim i na Pomorzu.

Zapiski nasze niech nam będzie wolno poprzedzić krótkim wstępem.

W Polsce najdawniejsze ślady poczty spotykamy za panowania Bolesława Chrobrego, który pierwszy postanowił, ażeby wszystkie miasta dostarczały koni lub ludzi pieszych do rozwożenia poleceń władzy. Później postanowienie to rozciągnięte zostało i na wieś, zobowiązane w tymże celu dawać stosowne **podwoły**. Stałe urządzenie podwołów nastąpiło za Zygmunta Augusta w 1564 r., który już własnym kosztem utrzymywał **pocztę zagraniczną**, zwłaszcza z krajami włoskimi. Pierwsze ustawy pocztowe z lat 1766—1777 zawdzięczamy Stanisławowi Augustowi. Za czasów jego panowania powstała „**poczta koronna**”, mająca stacje w Bydgoszczy, Toruniu, Chełmży, Grudziądzu, Gniewie i Golubiu. Poczta koronna wysyłała sztafety ekstrapoczty i kurjerów. Roznosiciele listów („bryltregerów”) ustanowiono dopiero za czasów pruskich (1796 r.), za Księstwa Warszawskiego zaczęły kursować pierwsze **dylżanse** na głównych trasach.

Pierwsze telefony zaprowadzono w Bydgoszczy (tylko w mieście, gdyż połączeń międzymiastowych jeszcze nie znano) w roku 1886. **Abonentów** telefonu w pierwszym roku 40-tysięczna Bydgoszcz liczyła **tylko 63**, obecnie na sto tysięcy mieszkańców w Bydgoszczy przypada z górą 2000 aparatów telegraficznych.

O **zamierzeniach władz centralnych** w zakresie rozbudowy poczty i telegrafów — szczególnie zajmujących Pomorze — informował dziennikarzy zgromadzonych niedawno w Grudziądzu — wielce uprzejmy prezes bydgoskiej dyrekcji p. **Maciejewski**, sercu nam bliski, boć przecie z tej dyrekcji „wyrósł”.

Po wymianie wzajemnych ukłonów — „Prasa i poczta toć to małżeństwo dobrane, tamci plotkują a ci plotki... roznoszą” (tego prezesa nie wiedział) — nastąpiły szczerze wynurzenia:

— Co robimy? — **Budujemy!** Okazały czteropiętrowy w **Gdyni** jest na wykończeniu. Urząd w **Dzińdowie** otrzymał również nowy gmach. **Bu**lujemy także pocztę w **Małym Kacku** na terytorjum majątności **Koźłki**. W przyszłym roku zamierzamy rozpocząć budowę urzędu pocztowego w **Brodnicy**...

Obok urzędu w Gdyni postawiono trzy wielkie kamienice kilkopiętrowe — jako **domy mieszkalne dla urzędników**. Na dworcu założono coś w rodzaju „**hotelu pocztowego**” jako locum dla przyjezdnych urzędników ambulansów.

Rozszerzenie komunikacji pocztowej na kolejach i drogach bitych zależy od rozwoju **komunikacji kolejowej**. Prawdopodobnie już w tym roku, a na pewno w roku 1930 nastąpi otwarcie szeregu **nowych urzędów i agencji pocztowych** przy nowo-budującej się linii kolejowej Bydgoszcz-Gdynia.

— **Jakie będą ulepszenia w Gdyni?**
— Poważne Władze zakupiły **dwa samochody ciężarowe** do przewożenia

Sylwester Maciejewski,
prezes bydgoskiej Dyrekcji Poczty i Telegrafów.

Ur. 8. 12. 1876 w Poznaniu, do służby pocztowej niemieckiej wstąpił 1891 r. w okręgu dyrekcji bydgoskiej. W r. 1903 po złożeniu egzaminów fachowych ze względów politycznych przeniesiony za zachód Niemiec, przebywał tamże do r. 1918. Wówczas do kraju oddał się na usługi Ministerstwa P. i T. w Warszawie. Położono mu zorganizowanie wydziału komunikacyjnego. Zaszczycenie stanowisko naczelnika tegoż wydziału niastował do 1. 1. 1928. Jako rzeczoznawca pracował w delegacji polskiej do rokowań pokojowych w Paryżu; w r. 1920 uczestniczył w międzynarodowej konferencji zwołanej przez Najwyższą Radę Ekonomiczną do Paryża, w sprawie poprawy komunikacji pocztowej i telegraficznej w Europie; ponownie udaje się do Paryża na pertraktacje dot. umowy o wolnym transzycie między Rzeszą Niemiecką a Prusami Wschodnimi przez Polskę i obszar w. m. Gdańska. Był delegatem Polski na wszechświatowy kongres pocztowy w Madrycie. W r. 1921 przeprowadza układy z Rumunją i podpisuje konwencję pocztową w Bukareszcie imieniem Ministerstwa P. i T. Mianowany dnia 2. 1. 1928 prezesem dyrekcji w Bydgoszczy, otrzymuje w uznaniu zasług dla dobra Rzeczypospolitej pośrodkowych — krzyż oficerski Polski Odrodzenia. Posiada poza tem wysokie odznaczenie zagraniczne, jak krzyż komandorski królowej Izabeli katolickiej i krzyż komandorski orderu Korony Rumuńskiej.

poczty z urzędów Gdynia I, Gdynia II (port) i Gdynia III (Oksywie) na dworzec oraz dla doręczania paczek. Poza tem Gdynia będzie wyposażona w **motocykle** celem częstszego opróżniania skrzynek pocztowych.

W najbliższym czasie będą uruchomione **motocykle także w Bydgoszczy**.

Dotychczas opróżniano skrzynki pocztowe w Bydgoszczy w mieście 3—4 razy dziennie, na przedmieściach 1—2 razy. Korzyść będzie ta, że będzie można skrzynki opróżniać w śródmieściu 6 razy, a na peryferjach 3 razy dziennie. Skrzynek ogółem w Bydgoszczy mamy 90, a będzie ich odtąd 127. Projektuje się jeszcze **osobny urząd pocztowy dla Czyżkówki** i agencję pocztową **na Bielawach**.

— **Oby jak najwcześniej!**
Z dalszych wywodów p. prezesa wy-

wnieśliśmy, że żrenicą w oku obecnego ministra p. Bogusława Miedzińskiego jest **usprawnienie komunikacji na wybrzeżu**, czemu przyklasnąć tylko można.

W bieżącym roku przewidziana jest **budowa nowej linii telegraficznej** Warszawa - Toruń - Bydgoszcz - Gdynia. Odcinek Bydgoszcz - Gdynia wzdłuż nowej linii kolejowej będzie przedłużeniem tej magistrali żywej.

Przez zawieszenie kilku przewodów udoskonalimy **połączenie telefoniczne między Gdynią a Helm**. — Dla wydziału morskigo Państw. Instytutu Me-

teologicznego urządziliśmy osobny przewód, obejmujący całe wybrzeże.

— Co jeszcze? Rzecz bardzo ważna. Latos zacznie się budować ważną linię telefoniczną t. zw. „**linię węglową**” (Kattowice - Bydgoszcz - Gdynia) nową linię telefoniczną **Bydgoszcz - Gdynia**, która będzie przedłużeniem linii warszawskiej i nową linię międzymiastową **Toruń - Grudziądz**.

W kwietniu ukończona będzie budowa wielkiej **automatycznej centrali telefonicznej w Gdyni**. Centrala obsługiwać będzie na razie **tysiąc abonentów**, lecz istnieje możliwość rozszerzenia jej do 10 000 numerów!

Urząd telegraficzny w Gdyni będzie oddzielony od urzędu pocztowego — jako **samodzielny urząd**.

— **Wszystko Gdynia, a my nic?! —** odzywają się głosy.

— **Pomaluśku...** Centrale automatyczne następnie otrzymają **Bydgoszcz i Toruń**.

— **Grudziądz, Grudziądz...** centrum przemysłu na Pomorzu, prosimy o nas pamiętać! — upominają się koledzy z „**Gońca Nadwiślańskiego**”.

Pan prezes nie zbity z tropu snuje dalej swoje plany, które — oby jak na rychlej się ziściły. **Roz. zarzenia sieci tele-**

fonicznej w Bydgoszczy nie było dotąd możliwym, gdyż brakowało tu zapasowych kabli. Teraz się robi. Każdy będzie zadowolony, tylko **cierpliwości!**

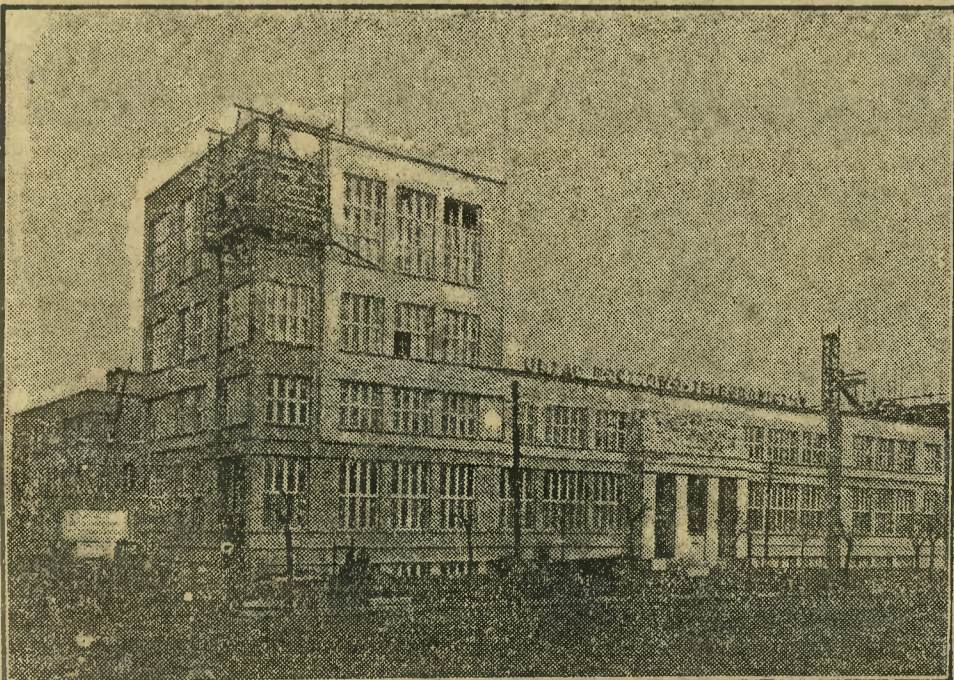
Telefon udoskonalony stał się groźnym konkurentem telegrafu. Z Berlina np. swobodnie rozmawiać już można z Buenos Aires, stolicą Argentyny, odległą o 8000 kilometrów. Jest to **całkowicie**.

I my wyjdziemy niebawem na szeroki świat. W Bydgoszczy i Gdyni odbyły się już **próby rozmowy z Paryżem, Brukselą, Antwerpją i Londynem**; za kilka dni urząd telefoniczny w Bydgoszczy szukać będzie połączenia z Oslo w Norwegii.

I jeszcze coś bardzo ważnego: Polska zamierza położyć nie tylko własny **kabel morski** z Gdyni do Kopenhagi, ale także zbudować w Gdyni **radio-telegraficzną stację** normalno-falową dla komunikacji z portami bałtyckimi i okrętami na morzu.

Bez pochlebstw, dumni naprawdę być możemy z poczty w Polsce Odrodzonej.

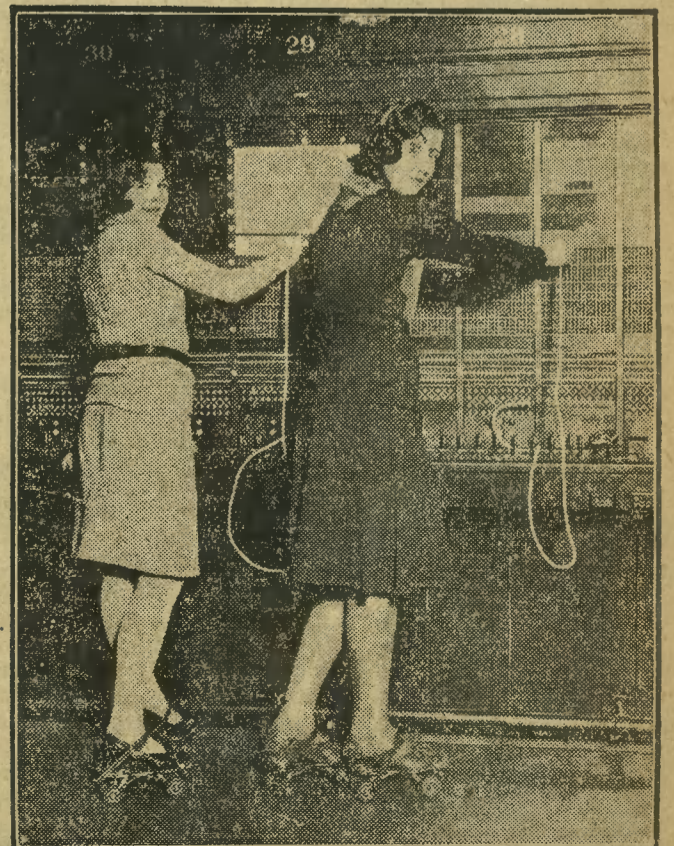
St. N.

Nowy gmach pocztowy w Gdyni.

Zabawa przy pracy.

W Los Angeles w Kalifornii telefonistki podczas nocnych dyżurów posługują się wrotkami. Obsługa abonentów okazała się przez to znacznie **sprawniejszą**.

Dziś o godzinie 6-tej rano zmarł po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. mój kochany mąż, nasz najdroższy ojciec, dziadek, teść i brat

ś. p.

Piotr Murawski

emeryt. nauczyciel

przeżywszy lat 70, o czym donosi w nieutulonym smutku pogrążona

Rodzina.

Grudziądz, Tczew, Łasin, Berlin, dnia 11-go lutego 1929 r.

Eksportacja zwłok odbędzie się w piątek, dnia 15. II. br. o godzinie 8 $\frac{3}{4}$ przed południem z domu żałoby przy ul. Wybickiego 26 do kościoła parafjalnego; po odprawieniu nabożeństwa nastąpi odprowadzenie zwłok do grobu.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

(3680)

Dnia 11 bm. zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa matka i babcia śp.

z Demelów

Marja Wiecka

w 71-szym roku życia, o czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

Dzieci i wnuki.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 14 bm. o godzinie 3-ciej popoł. z kaplicy nowego cmentarza. Msza św. żałobna w piątek, dnia 15 bm. o godzinie 9-tej w kościele Najświętszego Serca Jezusowego.

(F-1829)

Podziękowanie.

Wszystkim tym, którzy raczyli zaszczyścić swą obecnością i brali udział w pogrzebie oraz za złożone wieńca na grobie ś. p. ukochanej siostry mojej, a szczególnie Wiel. Księdzu Proboszczowi Konopczyńskiemu JWPanu Dyrektorowi Wdzykońskiemu, JWPanu Naczelnikowi Maydelowi, organizacji „Sokola” pp. urzędnikom i pracownikom firmy „Prodmetal” i wszystkim tym, którzy oddali swą ostatnią przysługę ś. p. drogiej siostrze mojej, a pozostałym okazał serdeczne współczucie składa niniejszem najserdeczniejsze podziękowanie

Aleksander Krzywiec
z rodziną.

Bydgoszcz, dnia 11 lutego 1929 r.

(3645)

W dniu 10-go lutego o godzinie 9¹⁵ zasnęła w Bogu po długich, ciężkich cierpieniach moja kochana żona

ś. p. z Boruckich

Marta Kalinowska

o czym donosi w głębokim smutku pogrążony

Mąż.

Pogrzeb odbędzie się w środę o godzinie 15³⁰ z domu żałoby. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w czwartek o godz. 8-mej w kościele św. Mikołaja w Łabiszynie.

(3670)

Przeprowadzki

każdego rodzaju, miejscowe i zamiejscowe uskutecznia wozami meblowymi pod gwarancją 6297

Władysł. Poczekaj,
Pomorska 38, tel. 65.

Lokal biurowy

składający się z 2 pokoi możliwie na I-szym piętrze, wraz z składnicą przy ul. Gdańskiej poszukiwane. Of. pod „St. 100” do Dz. Bydg. 3329

W sobotę, dnia 9-go bm. o godzinie 9-tej wieczorem zasnął w Bogu opatrzony Sakramentami św.

ś. p.

Michał Kubera

w 80 roku życia, o czym donoszą w głębokim smutku pogrążeni

Żona i rodzina.

Eksportacja zwłok odbędzie się w czwartek o godz. 8 rano z domu żałoby w Myślęcinku na cmentarz w Osiełsku.

(3662)

Przetarg przymusowy.

W czwartek 14 bm. o godzinie 11 przed południem sprzedawać będą przy ul. Wileńskiej 9, I piętro

bufet, kredens, stół okrągły i 12 krzeseł wyłożonych skórą (dłbowe) za gotówkę największą dającym za natychmiastową zapłatą.

3674)

Cywiński, komornik sąd. w Bydgoszczy

Chemiczna pralnia i farbiarnia

Z. Komorowski

BYDGOSZCZ, ulica Grunwaldzka nr. 141

Skład ul. Śniadeckich 50

czyści, farbuje i plisuje

Najstaranniejsze i szybkie wykonanie.

Najniższe ceny.

3538

Kupimy

używaną lokomobilę lub maszynę parową

o powierzchni ogrzew. 18—24 m².

(3640)

Mleczarnia w Tczewie Sp. z odp. ogr.

25%
zredukowaliśmy z cen na płyty gumowe do reparacji kaloszy i śniegowców.
Pierw za Polska Fabryka Wyrobów Gumowych „GLOBUS”
Łódź, ulica Piotrkowska 220. Telefon 7-93, 32-60.

Instalacje elektryczne dla siły i światła

w obrębie powiatów Chełmno, Świecie, Toruń

wykonuje koncesjonowana firma

Inż. M. Brukarzewicz, Bydgoszcz
Toruńska 181
telefon 1450

(3518)

Najniezbędniejsze dla rolnictwa wapno nawozowe

dostarcza korzystnie i na dogodnych warunkach kredytowych

Wapniarnia Miasteczko - Spółka Akc.

Zarząd w Poznaniu, ulica Sew. Mielżyńskiego 7, telefon 41-66. Fabryka w Miasteczku nad Notecią, pow. Wyrzysk, tel. Miasteczko 11.

Zamówienia przyjmuje tak Zarząd w Poznaniu jak i wszystkie firmy rolniczo-handlowe.

(33839)

Licytacja drzewa

We wtorek, dnia 19 lutego b. r., o godz. 9.30 rano odbędzie się licytacja drzewa opałowego, użytkowego i drągów. Sprzedaż drzewa odbędzie się w leśniczówce Rudnik w drodze publicznego przetargu za natychmiastową gotówką.

Magistrat — Zarząd Leśnictwa
Grudziądz.

(—) E. Baranowski.

3553)

Najlepszy

górnosląski węgiel

koks hutniczy, brykiety
drzewo opałowe

poleca 1741

Wł. Poczekaj

Pomorska 38. Tel. 65.

Najstarszy polski handel
węgla w Bydgoszczy.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrów na stronie 7-linowej szerokości 18 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr. w tekście na drugiej i trzeciej stronie 100 gr. na dalszych stronach 85 gr. za milim. 1 lin. szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukiwaczy pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 10%/o drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszenia o tym samym tekście udzielają się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty odpadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skoplowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.